

Public Organizations Management

ORIGINAL ARTICLE

Providing a Model of Accounting Action Management in Iranian Government Organizations

Zahra Mohammadpour¹, Davood kiakojori^{2*}

¹. Ph.D. Candidate, Department of Public Management (Organizational Behavior), Chalus Branch, Islamic Azad University, Chalus, Iran.

². Associate Professor, Department of Public Management, Chalus Branch, Islamic Azad University, Chalus, Iran.

Correspondence
Davood kiakojori
Email: davoodkia@iauc.ac.ir

How to cite
Mohammadpour, Z., & kiakojori, D. (2023). Providing a Model of Accounting Action Management in Iranian Government Organizations. *Public Organizations Management*, 11(3), 173-194

A B S T R A C T

Understanding organizational behavior has never been more important to managers than it is today. In some social interactions, people in various situations, out of devotion, interest, and in extreme cases, flatter and flatter people who are likely to gain power or potential in the future. These behaviors can be considered and analyzed in the context of organizational behavior management science. This study aims to provide an accounting management model in Iranian government organizations. Accordingly, 29 Latin and 78 Persian articles were selected that were selected by snowball method. After theoretical saturation, textual content analysis was performed and the output of the work was shown by Max QDA software. Then, the obtained data were provided to 14 experts by a questionnaire (quantitative and qualitative) and after three rounds of qualitative Delphi, 27 criteria and 196 sub-criteria were identified and the resulting pattern was obtained. Based on the results for managing accountable action in government organizations, managers should be careful about the criterion of opportunistic behavior, which was the most effective criterion and had the most interaction with other criteria. On the other hand, the criterion of selfish individualism is the most influential. The criterion of utilitarianism is the most important criterion and the sub-criterion of politics as an exchange is in the first priority among the sub-criteria.

K E Y W O R D S

Model, Management, Accounting, Government Organizations.

نشریه علمی

مدیریت سازمان‌های دولتی

«مقاله پژوهشی - پیمایشی» ارائه مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران

زهرا محمدپور^۱، داود کیاکجوری^{۲*}

چکیده

این پژوهش با هدف ارائه مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران صورت گرفته است. بر همین اساس ابتدا از ۲۹ مقاله لاتین و ۷۸ مقاله فارسی که به روش گلوله برای انتخاب شدند استفاده شد که بعد از اشباع نظری؛ تحلیل محتوای متنی صورت پذیرفت که خروجی کار توسط نرم‌افزار مکس کیو دی آشنان داده شد. سپس داده‌های حاصله به وسیله پرسشنامه (کمی و کیفی) در اختیار ۱۴ خبره قرار گرفت و بعد از سه دور دلفی کیفی، ۲۷ معیار و ۱۹۶ زیرمعیار شناسایی شد و الگوی حاصله به دست آمد. براساس نتایج جهت مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی، مدیران باید مراقب معیار رفتار فرستاد طلبانه که تأثیرگذارترین معیار بود و با سایر معیارها بیشترین تعامل را داشت باشند از سوی دگر معیار فردگرایی خودخواهانه از بیشترین میزان تأثیرپذیری برخوردار است. معیار منفعت‌گرایی مهم‌ترین معیار می‌باشد و زیرمعیار سیاست‌ورزی به عنوان مبادله در اولویت اول میان زیرمعیارها قرار دارد.

^۱. دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی (گرایش رفتار سازمانی)، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

^۲. دانشیار، گروه مدیریت دولتی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

نویسنده مسئول:
داود کیاکجوری
رایانامه: davoodkia@iauc.ac.ir

و ازههای کلیدی

مدل، مدیریت، کنش حسابگرانه، سازمان‌های دولتی.

استناد به این مقاله:

محمدپور، زهرا و کیاکجوری، داود (۱۴۰۲). ارائه مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران. *فصلنامه علمی مدیریت سازمان‌های دولتی*, ۱(۳)، ۱۷۳-۱۹۴.

انجام می‌دهیم از طریق ایجاد ارتباط با دیگران شکل می‌گیرد و برای اینکه این ارتباطها برقرار شود از نمادها و نشانه‌ها استفاده می‌کنیم تا بتوانیم نیت‌های خود را انتقال دهیم. به‌طور کلی فرایند ارتباطات شخصی است اما وسیله‌ای است که هر شخصی می‌تواند در شخص دیگر نفوذ کند و رفتاری از خود نشان دهد که به وسیله این مبادله‌های ارتباطی در دیگران ایجاد اثر نماید. همه افراد دوست دارند در سازمان‌هایی که کار می‌کنند دوست داشته شوند و چهره مثبتی داشته باشند (سزر، وودبراس و نورتون^۳). اینکه فکر کنیم افراد در سازمان‌ها فقط و فقط برای رسیدن به هدف‌های سازمانی قدم بر می‌دارند تصور بسیار خوش‌بینانه‌ای است، چون سازمان‌ها از افرادی تشکیل می‌شوند که هدف‌ها و آرزوهای مربوط به خودشان را دارند و علاوه بر تلاش برای رسیدن و دست یافتن به هدف‌های سازمان برای رفع نیازها و دست‌یابی به آرزوهای خودشان هم تلاش می‌کنند (راپینز و جاجز^۴، ۲۰۱۶). افراد در سلسه‌مراتب مختلف سازمان‌ها هم حسابگرانه و هم عقلانی و عقلایی کار انجام می‌دهند و تا جایی با هدف‌های سازمانی همگام می‌شوند که بهنوعی به هدف‌های فردی آنان نزدیک و همراه باشد (عزب دفتر و رجی فرجاد، ۱۳۹۸).

کنش؛ یک مفهوم کاملاً اساسی و ریشه‌ای هم در فلسفه و هم در علوم اجتماعی مثل جامعه‌شناسی، روان‌شناسی و اقتصاد می‌باشد (عربیون، مینی دهکردی و سلاچه، ۱۳۹۸). کنش در اساسی‌ترین صورت خود، رفتاری است که یک کشگر آن را انجام می‌دهد و بر پایه و بنیان قصد است (وینسون و شپال^۵، ۲۰۱۶). کنش، شامل همه واکنش‌های عالی‌شناختی و همچنین واکنش‌های فرا‌شناختی می‌باشد که مجموعه‌ای از توانایی‌های عالی، بازداری پاسخ^۶، خود آغازی‌گری، برنامه‌ریزی راهبردی، انعطاف‌شناختی و مهارتکانه را به انجام می‌رساند (تقی‌زاده، سلطانی، منظری توکلی و زین‌الدینی میمندی همکاران، ۱۳۹۶). اصطلاح حسابگرانه اساسی‌ش برعکفته از علم اقتصاد می‌باشد، این واژه باورش این‌گونه است که انسان‌ها همچون تاجرها اقتصادی، در رفتارهای خود در بسترها گوناگون و متفاوت تمايل دارند و به جستجوی رسیدن به حدنهایی سود هستند. تا جایی که حتی بزهکاران هم همچون کنشگران اقتصادی، با سامان‌دهی کردن تصمیم‌های خودشان، به دنبال آن هستند تا با مرتكب شدن به جرم به بیشترین لذت دست پیدا نمایند (الهام و دانش‌ناری، ۱۳۹۳).

مقدمه

هیچ زمانی بهمند امروز در ک رفتار سازمانی برای مدیران حائز اهمیت نبوده است (حسن‌زاده، افجه‌ای، فقهی و عالم تبریز، ۱۳۹۷). جهان امروزی یک جهان سازمانی است و همه زنان و مردان در آن نقش سازمانی را ایفا می‌کنند. در نتیجه در ک و فهم رفتار کارکنان سازمانی خاصه در جهان امروز از اهمیت بسزایی برخوردار است (دارایی و رضوی، ۱۳۹۶). سازمان‌ها همچون یک سیستمی پیچیده از افراد و اثلافها در نظر گرفته می‌شوند، که هر کدام دارای انتظارها، حتی باورها، منافع و گاهی ارزش‌ها و سلیقه‌های مربوط به خود هستند (باقری قاجاری، صالحی و تقوایی یزدی، ۱۴۰۰). هر سازمانی برای اینکه به موقفيت سازمانی و همچنین رضایت دست یابد باید از روش‌ها و تکنیک‌هایی استفاده کند که منافع شخصی و حرفة‌ای را بر مبنای منافع سازمان تأمین نماید (اسپورتی^۷، ۲۰۲۰). هر کارمندی کارمندان اصولاً شغل و حرفة خود را با امید و انتظارهایی خاص برای رسیدن به بالاترین سطح در سازمان آغاز می‌کند و می‌توان گفت اکثر آن‌ها به پیشرفت‌شان، رسیدن به قدرت و دست یافتن به بالاترین سطح از مسئولیت‌ها و پاداش‌ها اهمیت می‌دهند (احمدی، ایرانیان و احمدی، ۱۳۹۱). تا جایی که در دهه‌های اخیر، نیروهای انسانی سازمان‌ها تمايل زیادی برای استفاده از استراتژی‌های مدیریت مسیر شغلی جهت پیشرفت و موقفيت حرفة‌ای خود نشان می‌دهند (عبداللهی، رنگریز، عباسیان و رحمانی، ۱۳۹۹).

براساس مطالعاتی که توسط هاقس انجام گرفته شده بود، موقفيت مسیر پیشرفت شغلی به دو تا بعد (عینی و ذهنی) تقسیم می‌شود که اجزای عینی موقفيت مسیر پیشرفت شغلی یک سری پیامدهای قابل مشاهده همچون پرداخت و ارتقا و همچنین تعالی و شأن شغل را شامل می‌شود. در حالی که موقفيت ذهنی مسیر پیشرفت شغلی گاهی به عنوان میزان رضایت از مسیر پیشرفت شغلی تعریف می‌گردد (واحدی، ۱۳۹۹). مسیر شغلی در صدد فراهم آوردن فرصتی است تا در انجام فعالیت‌های کاری خویش بشود مشارکت داشت تا خروجی آن دست یافتن به چشم‌اندازهای اهداف متعدد زندگی باشد، در نتیجه افراد برای رسیدن به این هدف سعی می‌کنند توان زیادی را در شغل و حرفة خود قرار دهند بنابراین همه تلاششان بر این است که زمان و انرژی خود را صرف پیگیری ایده‌آل‌های کاری خود نمایند (رودریگوس و باتلر و گست^۸، ۲۰۱۹).

تقریباً می‌توان این‌طور اذعان که اکثر فعالیت‌هایی که امروزه

3. Sezer, Wood Brooks & Norton

4. Robbins & Judge, 2016

5. Wilson & shpall

6. Inhibition

1. Spoorthi

2. Rodrigues, Butler & Guest

منابع و کم انگیزگی کارکنان را به دنبال دارد که این خود منجر به کاهش اثربخشی منابع انسانی در سازمان‌های دولتی است (بابایی راینی، داشن فرد و میرسپاسی، ۱۴۰۰).

سازمان‌های دولتی از آنجایی که نهادهای دولتی هستند. لذا با تغییر کردن هر دولتی، در ساختار و بدن مدیریت این سازمان‌ها تغییرات زیادی دیده می‌شود که متأسفانه بعضی از این مدیرهای انتصابی شایستگی لازم برای پست مربوطه را ندارند و وجود چنین مدیرهایی باعث به وجود آمدن بعضی ناهنجاری‌های رفتاری مثل رفتارهای سیاسی (نفاق، شایعه پخش کردن، زیرآب زدن یا حتی خودشیرینی و تملق) می‌شود که همین مسئله سازمان را به سمت ناآرامی، پیش خواهد برد؛ این خط و روند تا جایی جلو خواهد رفت که اخلاقی این قبیل مدیران تبدیل می‌شود به یک نظام ارزشی مرجع و بقیه باید از این الگوی رفتاری، پیروی کنند. نتیجه این خواهد شد که مدیران؛ سازمان‌های دولتی را به سمت سازمان‌هایی پیش می‌برند که ناآرام است و باعث به وجود آمدن افسردگی شغلی، از بین رفتن انگیزه کارمندان و موجب عدم ثبات شغلی، اختلافهای بسیار زیاد، مشارکت در سطح پایین، تخصص‌گرایی پایین، به وجود آمدن فرهنگ سازمانی دو رو و متأسفانه عدم رعایت ارزش‌های بالای انسانی مثل عزت نفس و راست‌گویی می‌شود و قطعاً مواجه خواهد شد با درصد بالای فساد اداری و قانون‌گریزی (غفاری، احمدی و رستم‌نیا، ۱۳۹۷).

با یک نگاهی گذرا به رفتارهای انسان در محیط‌های مختلف مخصوصاً در محیط‌های کار می‌توان به سادگی به این نتیجه رسید که انسان‌ها در یک برهه زمانی خاص دارای ظرفیتی بالقوه انکارناپذیر می‌باشد برای مرتكب شدن به انواع رفتارهای مثبت و منفی چه به صورت مستقل چه به صورت همزمان. اینکه هر انسانی در چه زمانی و آن هم با تأثیر گرفتن از چه عواملی دست به عمل و رفتار خواهد زد سال‌هاست که محققان را در اقصی نقاط جهان به پژوهش و تجزیه و تحلیل وادار کرده است. همه این تلاش‌ها هدفشان شناسایی و در نهایت مدیریت کردن درست رفتارهای گوناگون انسان می‌باشد که خود باعث به وجود آمدن رفتارهای مختلف تأثیرگذار چه به صورت مثبت و چه منفی در عرصه متون علمی شده است. سازمان‌ها هم مثل دیگر موجودات زنده برای بقا مواد و انرژی موردنیاز خودشان را از محیط اطراف می‌گیرند و به طور متقابل خدمات و یا محصولاتی را هم برای محیط مهیا می‌کنند؛ در نتیجه اگر سازمانی بیمار شود، بیماری اش اعضا و جامعه را هم چار خواهد کرد. نمی‌توان تصور کرد که به دنبال جامعه‌ای سالم باشیم در حالی که سازمانی ناسالم داریم. هر سازمانی براساس نیازهای اجتماعی و برای رفع آن‌ها شکل گرفته است، لذا نقش مهمی در بقا و تحول جامعه ایفا می‌کند. هر

دیده شده است که در برخی ارتباط‌ها و تعامل‌هایی که در جامعه وجود دارد و به وجود می‌آید، افراد در موقعیت‌های مختلف سی در ابراز ارادت، علاقه و حتی به صورت کاملاً افراطی، تملق و چاپلوسی نسبت به انسان‌هایی می‌کنند که امکان دارد در آینده بتوانند از قدرت یا پتانسیل‌شان استفاده کنند. یک چنین رفتارهایی در علم مدیریت رفتار سازمانی حائز اهمیت و تفکر و تعمق است. با بررسی چنین رفتارهای حسابگرانه‌ای، این‌طور به نظر می‌آید که این افراد به دنبال پسانداز یا سرمایه‌گذاری بر روی ارتباط‌های کاملاً دوستانه می‌باشند تا از این روش توانند افراد جامعه هدف خود را مدیون خودساخته و شرایطی را برای خواسته‌های معقول یا غیرمعقول (قانونی یا غیرقانونی) خود در زمان آینده مهیا سازند (ریچی، ۲۰۱۱). در سال‌های اخیر رفتارهای روزمره انسان‌ها با برخی آسیب‌های جدی مواجه شده است که بعضاً برخی از رفتارها به سمت رفتارهای سودجویانه و حتی کاملاً فردی گرایش پیدا کرده است؛ که اگر بخواهی مثال بنیم می‌توانیم به ناکارآمدی و نامعقول بودن رفتارهای کارکنان چه در درون سازمان و چه در برون سازمان اشاره کنیم (دیستزو، راینز و ولہولز، ۲۰۱۶).

آفتهای اخلاقی در هر مجموعه‌ای نشان می‌دهد که آن مجموعه چه در ارتباطات و مناسبات‌های سازمانی و چه در هنجارهای سازمان ناسالم است. چنین فضایی در سازمان وقتی به وجود می‌آید که به معنی واقعی کلمه شایسته‌سالاری وجود نداشته باشد. اگر همه انسان‌ها در جایی که مناسب و البته در خور است قرار بگیرند و براساس منزلت واقعی‌اش از نقش اجتماعی مناسب برخوردار شود مناسبات در روابط اجتماعی نیز از سلامت کافی برخوردار خواهد شد (قربانی و عبدی، ۱۳۹۷).

بر همین اساس کانگ و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند: از آنجایی که در محیط‌های شغلی امروزه امکان استخدام بلندمدت برای همه کارکنان مهیا نیست در نتیجه آن دسته از کارمندهایی که تمایل دارند روند شغلی خودشان را با موقیت طی کنند، باید تلاش کنند نه تنها وظیفه‌های محله بر دوششان در سازمان را به نحو احسنست انجام دهند که حتی از دید مدیران و دیگر همکاران نیز شایسته به نظر بیایند (دامغانیان، بیزانی زیارت، ۱۳۹۵). باید در نظر داشت که بعضی از پژوهشگران در تحقیق‌های خود نشان داده‌اند که در سازمان‌های دولتی اثربخشی منابع انسانی دیده نمی‌شود. آن‌ها اذعان می‌کنند که در سازمان‌های دولتی، عدم یکپارچگی عملیات مدیریت منابع انسانی، برنامه‌بریزی نیروی انسانی کوتاه‌مدت، نارسایی و عدم شفافیت شرح‌های وظیفه و شروط احرار، گزینش‌های بی‌ارتباط و یا کم ارتباط با وظایف شغلی، هدر رفتن

1. Richi

2. Decenzo

انسانی سروکار دارند را، نمی‌توان به شیوه کاملاً عینی مورد مشاهده قرار داد و کنترل متغیرهای ناخواسته درباره این پدیده‌ها بسیار دشوار است. به همین خاطر مفروضه‌های زیربنایی استفاده از روش‌های تحقیق کمی معمولاً در پژوهش‌های مدیریتی صدق نمی‌کنند. بدین جهت است که فقط با استفاده از روش‌های تحقیق کمی (ازجمله: توصیفی- پیمایشی، توصیفی- تحلیل و آزمایشی) به تنهایی نمی‌توان به واقعیت پدیده‌های مرتبط با سازمان و مدیریت دست یافت. لذا توصیه شده است که از روش تحقیق آمیخته استفاده شود. تجربه‌های به دست آمده در استفاده از روش‌های تحقیق آمیخته نشان می‌دهد که به کار بردن این روش‌ها امکان درک بهتر از پدیده‌های اجتماعی و رفتاری، ازجمله رفتار سازمانی و تبیین آن‌ها را فراهم می‌آورد. به همین خاطر در این تحقیق از روش آمیخته (کمی-کیفی) جهت تحلیل داده‌ها استفاده شده است.

معرفی الگو یا روش کار: گام اول: بررسی و شناسایی عوامل مؤثر بر مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران از طریق تحلیل محتوای اسناد و مدارک شامل (اسناد بالادستی، مراجعه به سایت اینترنتی، مقالات و پایان‌نامه‌ها). در ادامه غریال مؤلفه‌های اصلی و راهکارها از طریق روش دلفی کیفی صورت گرفت. بر این اساس با توجه به طیف لیکرت توسط آزمون میانگین‌گیری و انحراف معیار مؤلفه‌ها به شناسایی عوامل مؤثر بر مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران پرداخته شد. گام دوم: روابط درونی میان معیارها با یکدیگر و زیرمعیارها با یکدیگر با استفاده از تکنیک دیمتل محاسبه شد. گام سوم: به کمک فرایند تحلیل شبکه-دیمتل در این گام؛ معیارهای اصلی عوامل مؤثر بر مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران، اولویت‌بندی شد.

جامعه و نمونه مورد بررسی: از آنجایی که پژوهش پیش رو در دو فاز کیفی و کمی مورد بررسی قرار گرفت؛ جامعه آماری نیز باید در هر فاز به طور مجزا مشخص شود. روش نمونه‌گیری در فاز کیفی به صورت گلوله برفی می‌باشد. جامعه آماری در این بخش اسناد و سوابق بالادستی و مقالات و پایان‌نامه‌های مرتبط با این حوزه بود. در بخش کمی نیز جامعه آماری به دو بخش تقسیم شود. با توجه به هدف پژوهش پیشرو؛ جامعه آماری در فاز کمی، مرتبط با قسمت تجزیه و تحلیل تصمیم‌گیری چندمعیاره می‌باشد. ساعتی (۲۰۰۲) معتقد است تعداد ده نفر از خبرگان برای مطالعات مبتنی بر مقایسه زوجی کافی است. همچنین ریزا و واژلیس (۱۹۸۸) با اشاره به این نکته که تعداد خبرگان به عنوان مصاحبه‌شونده نباید زیاد باشد در کل ۵ الی ۱۵ نفر را پیشنهاد می‌کنند (حبیبی و همکاران، ۱۳۹۳). در تحقیق

سازمانی با انجام دادن وظایف چندگانه یا تخصصی، اهداف عام یا خاصی را برای جامعه و مردم برآورده می‌کند؛ در واقع سازمان‌ها نقش مهمی در رشد و پیشرفت جوامع و انسان‌های امروزی ایفا می‌کنند. بنابراین دست‌یابی به اهداف سازمان‌ها به صورت کارآمد و اثربخش همواره ضرورتی برای رفاه افراد و کل جامعه به شمار می‌آید؛ در این مسیر کارمندان سازمان‌ها، مسئولیت‌هایی اساسی را برای تحقق اهداف سازمانی بر عهده می‌گیرند. در جهان رقبایی و بهسرعت در حال تغییر، موقوفیت سازمان‌ها به عملکرد و نگرش کارمندان بستگی دارد. هرچه کارکنان سازمان با رفتار مدیران هماهنگ و آماده‌تر باشند، مدیران در مواجهه با جریان‌های محیطی بهتر عمل خواهند کرد. گاه افرادی که اهل چاپلوسی نیستند در مسیر ترقی خود در سازمان با مانع جدی مواجه می‌شوند. افرادی که همه تلاش‌شان این است که کار خود را خوب انجام دهند در رقابت با فردی که کارش را با توانایی‌اش در چاپلوسی ترکیب می‌کند شکست می‌خورند؛ برخی کارکنان به صورت کاملاً هدفمند و البته آگاهانه و براساس طرحی از پیش تعیین شده رفتارهایی همچون تملق و چاپلوسی، عرض ارادت بیش از حد، دیدوبازدیدهای بیش از عرف و سایر چنین رفتارهایی را مرتکب می‌شوند تا در موقعیت‌های آتی از این کنش‌های حسابگرانه جهت کسب قدرت و منافع اقتصادی استفاده کنند. این کنشگری‌ها معلول عوامل خرد و کلانی هستند که علاوه‌بر تهدید سلامت و اثربخشی سازمان باعث نهادنی شدن رفتارهای نایابنگار در سازمان می‌گردد. امروزه کارکنان برای موقوفیت در کسب و کارشان تلاش می‌کنند تا از طریق رفتارهایی ناشایسته به جایگاهی که شایستگی آن را ندارند دست یازند لذا بر کلیه مدیران ضروری به نظر می‌رسد که این رفتارها را شناسایی نموده و بتوانند آن‌ها را تحت کنترل خود درآورند و به نحو صحیح و شایسته‌ای مدیریت نمایند. با عنایت به موارد عنوان شده، محققان در این نگارش به دنبال پاسخگویی به این سؤال هستند که مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران چیست؟

روش‌شناسی پژوهش

نظر به اینکه هدف اصلی از انجام این پژوهش ارائه مدلی برای مدیریت کنش حسابگرانه است، می‌توان گفت پژوهش حاضر از نظر هدف در حیطه تحقیقات کاربردی می‌باشد و از طرفی دیگر؛ با توجه به اینکه در این پژوهش از روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای و نیز روش‌های میدانی نظری پرسشنامه و مصاحبه استفاده شده است، می‌توان بیان کرد که پژوهش حاضر براساس ماهیت و روش، یک پژوهش توصیفی- پیمایشی است. از طرفی، تمام پدیده‌های سازمان و مدیریت، به ویژه پدیده‌هایی که با رفتار

استفاده گردیده است. پرسشنامه‌های پژوهش حاضر شامل دوسته کیفی و کمی است: پرسشنامه کیفی: شامل دو پرسشنامه باز و بسته برای هر یک از مؤلفه‌های لغی کیفی می‌باشد. پرسشنامه بسته شامل مؤلفه‌ها می‌باشد که با استفاده از تحلیل محتوا متنی و کدگذاری از طریق استاد بالادستی استخراج شدن. همچنین با استفاده از پرسشنامه باز توزیع شده، مؤلفه توسط خبرگان پیشنهاد شده است. پرسشنامه کمی: پرسشنامه مقایسه زوجی، در این بخش مقایسه زوجی در دو سطح معیار، زیر مورد بررسی قرار گرفته است. پرسشنامه دیتلن که جهت محاسبه روابط درونی میان معیارها توزیع شده است.

چگونگی تعیین اعتمادپذیری پژوهش (بخش کیفی پژوهش): اکثر روش شناسان کیفی بهجای استفاده از واژگان روابی و پابایی که اساساً از لحاظ مبانی فلسفی ریشه در پارادایم کمی دارند، از معیار اعتمادپذیری یا قابلیت اعتماد جهت ارجاع به ارزیابی کیفیت نتایج کیفی استفاده می‌کنند. گوایا و لینکلن قابلیت اعتماد را شامل، چهار معیار قابل قبول بودن، انتقال‌پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری می‌دانند (هولستی، ۱۳۹۶). در این پژوهش از استراتژی‌های جدول زیر برای تأمین اعتمادپذیری استفاده می‌گردد.

حاضر برای محاسبه تعداد خبرگان از تکنیک گلوله برفي استفاده می‌شود، بدین صورت که با توجه به هدف پژوهش، از روش نمونه‌گیری گلوله برفي یا زنجیره‌ای برای مصاحبه عمیق استفاده شده است. به بیان دیگر، در مصاحبه عمیق، ابتدا تعدادی از اشخاص مصاحبه نظر و خبرگان و دارای تحصیلات و تجربه کافی با موضوع، انتخاب شدن و در پایان مصاحبه عمیق از آن‌ها درخواست شد که سایر افراد مطلع و مصاحبه نظر در خصوص موضوع تحقیق را معرفی نمایند. با توجه به توضیحات فوق، بهمنظور غنای تحقیق، تلاش شد تا با افرادی که شخصاً موضوع تحقیق را تجربه کرده‌اند و از دانش و تجربه بالایی در این زمینه برخوردار هستند، مصاحبه صورت گیرد. به این منظور، این خبرگان تماماً عضو هیئت‌علمی، دارای مدرک دکتری و آشنا کامل با متغیرهای کنش حسابگرانه بودند و یا در این حوزه دارای مقالات و تألیفات بودند. لذا، پس از انجام ۱۴ مصاحبه با خبرگان، به تشخیص محقق و استادان راهنمای گردآوری شده به نقطه اشباع رسیده و نیازی به انجام مصاحبه‌های جدید وجود نداشت. شایان ذکر است، با توجه استقبال مصاحبه‌شوندگان از موضوع تحقیق و تمایل آن‌ها به غنی‌تر شدن نتایج تحقیق، میانگین مدت‌زمان مصاحبه‌ها حدود یک ساعت بوده است. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از ابزار پرسشنامه

جدول ۱. استراتژی‌های تأمین اعتمادپذیری پژوهش (هولستی، ۱۳۹۶)

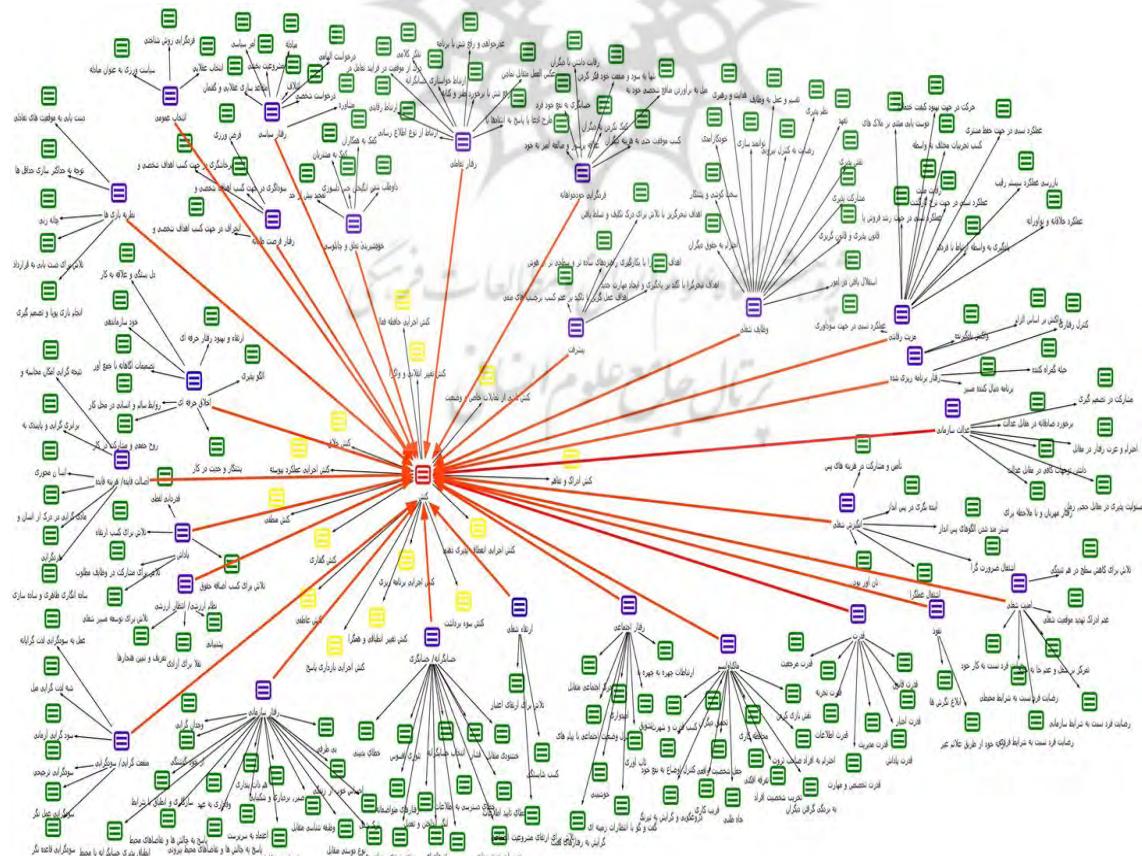
Table 1. Strategies to Ensure Research Reliability (Holsti, 2016)

معیار	زیر معیارها	استراتژی تأمین	اقدامات
روایی ورودی‌های روایی داده‌های وروودی پژوهش	روایی گلوله برفي	نمونه‌گیری گلوله برفي	معرفی مصاحبه‌شوندگان بعدی توسط مصاحبه‌شوندگان قبلی
روایی تحلیل‌های انجام شده در پژوهش	روایی توصیفی	نمونه‌گیری بر مبنای اعتبار	انتخاب مصاحبه‌شوندگان براساس توصیه خبرگان
روایی تحلیل‌های انجام شده در پژوهش	روایی توصیفی	بازخورد مشارکت‌کنندگان	ارائه کدهای توصیفی به مصاحبه‌شوندگان و دریافت نظرات اصلاحی (روش لغی-کیفی)
قابل قبول بودن	روایی تفسیری	استفاده از توصیفگرهای با حداقل مداخله	بهره‌گیری از عبارات توصیفی مانند نقل قول در تحلیل محتوا متنی
انتقال‌پذیری	استفاده از روش نمونه‌گیری	استفاده از روش نمونه‌گیری بر مبنای اعتبار	انتخاب مصاحبه‌شوندگان از بین افراد متبری همچون اعضای هیئت‌علمی
قابلیت اطمینان	وصف تفضیلی همه جزئیات	در اختیار گذاشتن داده‌ها، روش‌ها و تصمیمات با هدف بازبینی و موشکافی	ارائه یک تصویر حاصل از زمینه مورد پژوهش
تأییدپذیری	ارائه جزئیات روش‌ها و داده‌های پژوهش	ممیزی قابلیت اطمینان	تحقیق توسط دیگر پژوهشگران ارائه گزیده مصاحبه‌ها و نیز توضیح روند تحلیل داده‌ها تا دست‌یابی به نتایج تحقیق

ممکن با ساختاری مطلوب از مخاطب پرسیده می‌شود و چون تمامی معیارها در این سنجش مورد توجه قرار گرفته است و طراح قادر به جهت‌گیری خاصی در طراحی سوالات نمی‌باشد نیازی به سنجش پایایی وجود نخواهد داشت (مهرگان، ۱۳۹۲). روش تجزیه و تحلیل: تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش کیفی و کمی مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش، از تکنیک دلفی، فرایند تحلیل شبکه دیمتر (ANP-DEMATEL) برای تعیین و اولویت‌بندی معیار و زیرمعیارها استفاده شده است. به همین منظور از ماتریس مقایسه روزگاری برای تعیین وزن معیارها استفاده شده است. پژوهش حاضر براساس طی چند مرحله و با استفاده از تکنیک‌های متعدد، صفات گفتگه است.

معرفی شاخص‌های مرتبط با کنش حسابگرانه: مؤلفه‌های اصلی از طریق تحلیل اهمیت-عملکرد محتوای تحقیق از ۲۹۱ منبع خارجی و ۷۸ منبع داخلی به صورت کدبندی برداشت شده است. سپس ابعاد و گویه‌ها شناسایی و گزاره‌ها مشخص گردید؛ که در نهایت خروجی کار به صورت زیر با استفاده از نرم‌افزار MAX QDA درآمد:

روایی و پایایی پرسشنامه خبره (بخش کمی پژوهش): روایی نشان می‌دهد ابزار سنجش آنچه را که در صدد سنجش آن است، می‌سنجد. در پرسشنامه خبره که مبتنی بر مقایسه زوجی تمامی عناصر با یکدیگر است احتمال اینکه یک متغیر در نظر گرفته نشود صفر است. بنابراین چون تمامی معیارها در این سنجش مورد توجه قرار گرفته است و طراح قادر به جهت‌گیری خاصی در طراحی سوالات نمی‌باشد بنابراین پرسشنامه‌های شاخص سازگاری داشت از طرفی با توجه به اینکه پرسشنامه مبتنی بر مقایسه زوجی فی نفسه از روایی برخوردار هستند (قدسی‌پور، ۱۳۸۷). پایایی پرسشنامه خبره نیز با محاسبه شاخص سازگاری داشت از طرفی با توجه به اینکه پرسشنامه براساس تحلیل سلسه‌مراتبی و از نوع مقیاس ساعتی می‌باشد لذا برای بررسی پرسشنامه از شاخصی به نام شاخص ناسازگاری استفاده می‌گردد. این شاخص‌ها بیان می‌کند که اگر میزان ناسازگاری مقایسات زوجی بیشتر از $1/0$ باشد بهتر است در مقایسات تجدیدنظر شد. به دلیل اینکه در پرسشنامه تمامی عوامل مدل در نظر گرفته شده و با یکدیگر مقایسه می‌گردند لذا تمام احتمالات مرتبط با در نظر نگرفتن یک متغیر از بین خواهد رفت. از طرفی چون پرسشنامه تمامی معیارها را به صورت دو به دو مقایسه و سنجش می‌کند لذا حداکثر سوالات

شكل ١. سکا، تحلیا، MAXQDA در، اطلاعات مستخرج از مقالات

Figure 1. The Form of MAXQDA Analysis in the Analysis of Information Extracted from Articles

دست آمده از کلیه شاخص‌ها مورد تأیید خبرگان قرار گرفت؛ بنابراین پرسشنامه با همان ترکیب معیار، زیرمعیار و شاخص‌ها برای بار دوم آماده ارسال به خبرگان شد. این فرایند در دو دور توزیع پرسشنامه دلفی به اجماع خبرگان تحقیق در خصوص شاخص‌ها رسید. در مجموع ۲۰۰ شاخص به دست آمد. آزمون همبستگی دبلیوی کندال (دلفی دور اول) برای محاسبه پایایی دور اول دلفی در جدول زیر نمایش داده شده است.

بهمنظور تأیید شاخص‌ها و مؤلفه‌های کلیدی و پرسشنامه پژوهش از تکنیک دلفی استفاده شده است. همان‌طور که قبل اگفته شد، ابتدا از طریق انجام مطالعات کتابخانه‌ای از قبیل کتب، مجلات و متون فارسی و لاتین، پایگاه‌های اینترنتی شاخص‌های کلیدی کنش حسابگرانه شناسایی گردید سپس پرسشنامه طراحی شده براساس شاخص‌های کلیدی پژوهش بهمنظور نظرستجویی در دور نخست برای خبرگان پژوهش ارسال شد. بعد از اظهارنظر خبرگان در این خصوص نتایج به

جدول ۲. آزمون همبستگی دبلیوی کندال (دلفی دور اول)

Table 2. W. Kendall Correlation Test (First Round Delphi)

تعداد	ضریب همبستگی دبلیوی کندال	شاخص کای دو	درجه آزادی	شاخص معنی‌داری (Sig.)
۱۴	۰/۳۰۹	۲۴۰/۵۱۴	۱۹۹	۰/۰۲۴

مرحله دوم نیز مورد پرسش قرار می‌گیرد. پرسشنامه دور دوم دلفی با کل مؤلفه‌ها به همان ۱۴ نفر تحویل داده شد. چنانچه در جدول مشاهده می‌شود، تعداد ۱۹۶ از متغیرها دارای میانگین بالاتر از متوسط ۳ را دارند که حاکی از اهمیت اینها می‌باشد. هم‌چنین مقدار بالاتر از ۰/۰۵ ضریب دبلیوی کندال نیز تطابق قابل قبول نظرات را در این آزمون نشان می‌دهد. دور دوم روش دلفی، با توجه به اینکه تعدادی از همچنین مقدار بالاتر از ۰/۰۵ برای ضریب دبلیوی کندال نیز تطابق قابل قبول نظرات را در این آزمون نشان می‌دهد.

چنانچه در جدول فوق مشاهده می‌شود، کلیه تعداد ۱۹۶ عدد از مؤلفه‌ها، دارای میانگین بالاتر از متوسط ۳ هستند که حاکی از اهمیت قابل قبول آن‌ها است. مقدار ۰/۰۱ شاخص معنی‌دار که کمتر از معیار ۰/۰۵ می‌باشد، هم‌چنین پاسخ‌ها را تأیید می‌کند. همچنین مقدار بالاتر از ۰/۰۵ برای ضریب دبلیوی کندال نیز تطابق قابل قبول نظرات را در این آزمون نشان می‌دهد. دور دوم روش دلفی، با توجه به اینکه تعدادی از پاسخ‌دهندگان متغیرهای موجود را درزمنه موضع موردن بررسی کافی دانسته‌اند، لذا، همان متغیرهای تأیید شده مرحله اول در

جدول ۳. آزمون همبستگی دبلیوی کندال (دلفی دور دوم)

Table 3. W. Kendall Correlation Test (Delphi second round)

تعداد	ضریب همبستگی دبلیوی کندال	شاخص کای دو	درجه آزادی	شاخص معنی‌داری (Sig.)
۱۰	۰/۳۴۶	۴۰۷/۳۹۳	۱۹۹	۰/۰۰۰

است و به جمع‌بندی رسیده است). مؤلفه‌های مورد تأیید نهایی با میانگین بزرگ‌تر از ۳ را مشخص می‌کند. دور سوم دلفی، مشابه مراحل اعلام شده گذشته، انجام گرفت

از سوی دیگر، مقایسه میانگین امتیازات متغیرها در دور مرحله اول و دوم دلفی، انجام پذیرفت. با توجه به اطلاعات به دست آمده، ۱۹۶ متغیر پرسشنامه باقی می‌مانند (اختلاف کمتر از ۰/۰۱ از سوی دیگر، مقایسه میانگین امتیازات متغیرها در دور مرحله اول و سوم دلفی، نیز انجام شد. بنابراین نتایج به دست آمده، ۱۹۶ مؤلفه باقیمانده نیز در مرحله سوم به جمع‌بندی رسید. بنابراین تمامی مؤلفه‌ها به جمع‌بندی رسیدند و دوره سوم به عنوان دوره پایان می‌باشد و مؤلفه‌های مورد تأیید نهایی که با اختلاف کمتر از ۰/۰۱ است به جمع‌بندی رسیده است.

جدول ۴. آزمون همبستگی دبلیوی کندال (دلفی دور سوم) تعداد گویه

Table 4. W. Kendall's Correlation Test (Delphi round 3) Number of Items

تعداد	ضریب همبستگی دبلیوی کندال	شاخص کای دو	درجه آزادی	شاخص معنی‌داری (Sig.)
۱۵	۰/۴۹۸	۲۶۸/۰۸۴	۱۹۵	۰/۰۰۰

شناسایی معیارها و زیرمعیارهای نهایی
در گام نخست معیارها و زیر معیارهای مطالعه شناسایی و انتخاب شد. معیارهای اصلی مطالعه عبارت‌اند از: نظریه بازی‌ها، انتخاب عمومی، اصلاح فایده / هزینه فایده، منفعت‌گرایی / سودگرایی، رفتار سازمانی، حسابگرانه / حسابگری، رفتار سیاسی، رفتار فرucht‌طلبانه، رفتار تعاملی، رفتار اجتماعی، رفتار

از سوی دیگر، مقایسه میانگین امتیازات متغیرها در دور مرحله دوم و سوم دلفی، نیز انجام شد. بنابراین نتایج به دست آمده، ۱۹۶ مؤلفه باقیمانده نیز در مرحله سوم به جمع‌بندی رسید. بنابراین تمامی مؤلفه‌ها به جمع‌بندی رسیدند و دوره سوم به عنوان دوره پایان می‌باشد و مؤلفه‌های مورد تأیید نهایی که با اختلاف کمتر از ۰/۰۱ است به جمع‌بندی رسیده است.

$$\text{ضرب شد تا ماتریس نرمال به دست آمد} \\ = 0.012 \mathbf{k} = \frac{\mathbf{1}}{\max \sum_{i=1}^n a_{ij}} = \frac{\mathbf{1}}{84.784} \\ * \mathbf{M} \cdot 12.0 \Leftrightarrow \mathbf{N} =$$

در گام سوم، محاسبه ماتریس ارتباط کامل تشکیل داده شد. برای محاسبه ماتریس ارتباط کامل ابتدا ماتریس همانی (I) تشکیل سپس ماتریس همانی را منهای ماتریس نرمال کرده و ماتریس حاصل معکوس می‌شود. در نهایت ماتریس نرمال در ماتریس معکوس ضرب می‌شود. و در نهایت نمایش نقشه روابط شبکه را داشتیم. برای تعیین نقشه روابط شبکه (NRM) باید شدت آستانه محاسبه شود. با این روش می‌توان از روابط جزئی صرف‌نظر کرده و شبکه روابط قابل‌اعتتا را ترسیم کرد. تنها روابطی که مقادیر آن‌ها در ماتریس T از مقدار آستانه بزرگ‌تر باشد در NRM نمایش داده خواهد شد. برای محاسبه مقدار آستانه روابط کافی است تا میانگین مقادیر ماتریس T محاسبه شود. بعد از آنکه شدت آستانه تعیین شده، تمامی مقادیر ماتریس T که کوچک‌تر از آستانه باشد صفر شده یعنی آن رابطه علی در نظر گرفته نمی‌شود. در این مطالعه شدت آستانه برابر 0.294 است. با توجه به الگوی روابط، روابط علی به صورت زیر مشخص گردید:

برنامه‌ریزی شده، فردگرایی خودخواهانه، ماکیاولیسم، قدرت، نفوذ، خودشیرینی، تملق، چالپوسی، اخلاق حرفه‌ای، نظام ارزشی / انتظار ارزشی، انگیزش شغلی، پاداش، پیشرفت، ارتقای شغلی، وظایف شغلی، امنیت شغلی، مزیت رقابتی، عدالت سازمانی و کشن.

برای هر یک از معیارهای اصلی زیرمعیارهایی شناسایی شده است. در مجموع ۱۹۶ زیرمعیار شناسایی شده است. همچنین معیارها و زیرمعیارهای تحقیق با اندیس عددی نام‌گذاری شده‌اند تا در جریان تحقیق به سادگی قابل‌ردیابی و مطالعه باشد. با پیش‌فرض روابط درونی میان معیارهای اصلی کنش حسابگرانه و برای انکاس ارتباطات متقابل میان معیارها از تکنیک دیمتل استفاده شده است. در گام نخست، محاسبه ماتریس ارتباط مستقیم (M) را انجام دادیم. چون در این پژوهش چند کارشناس داشتیم (۱۴ خبره) از میانگین حسابی ساده نظرات استفاده و ماتریس ارتباط مستقیم یا M را تشکیل دادیم.

سپس در گام دوم محاسبه ماتریس ارتباط مستقیم نرمال: $N = K^*M$ صورت پذیرفت: ابتدا جمع تمامی سطرها و ستون‌ها محاسبه شد. معکوس بزرگ‌ترین عدد سطر و ستون k را تشکیل داد براساس نتایج به دست آمده بزرگ‌ترین عدد ۸۴/۷۸۴ است و تمامی مقادیر جدول بر معکوس این عدد

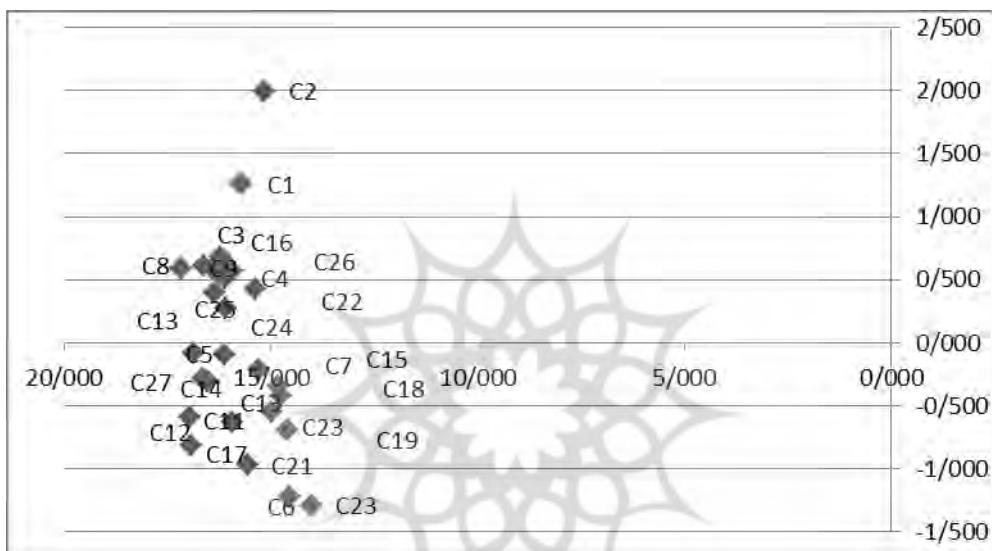
جدول ۵. الگوی روابط علی معیارهای اصلی

Table 5. Pattern of Relationships based on the Main Criteria

D-R	D+R	R	D	نماد معیار	معیار
۱/۲۵۷	۵۰/۷۱۷	۷/۲۳۰	۸/۴۸۷	C1	نظریه بازی‌ها
۱/۹۹۷	۵۵/۱۸۱	۷/۵۹۲	۸/۵۸۹	C2	انتخاب عمومی
۰/۶۷۷	۱۶/۲۲۳	۷/۷۷۸	۸/۴۵۵	C3	اصالت فایده / هزینه فایده
۰/۵۶۶	۵۵/۹۵۳	۷/۶۹۳	۸/۲۵۹	C4	منفعت‌گرایی / سودگرایی
-۰/۰۸۷	۱۶/۸۶۸	۸/۴۷۸	۸/۳۹۱	C5	رفتار سازمانی
-۱/۲۱۸	۱۴/۵۶۲	۷/۸۹۰	۶/۶۷۲	C6	حسابگرانه / حسابگری
-۰/۳۴۵	۱۴/۸۴۲	۷/۵۹۴	۷/۲۴۹	C7	رفتار سیاسی
۰/۵۸۴	۱۷۱۹۴/	۸/۳۰۵	۰/۸۸۹	C8	رفتار فرصت‌طلبانه
۰/۶۰۸	۱۶/۶۲۰	۸/۰۰۶	۰/۶۱۴	C9	رفتار تعاملی
۰/۳۹۶	۱۶/۳۸۶	۷/۹۹۵	۰/۳۹۱	C10	رفتار اجتماعی
-۰/۱۹۱	۱۶/۹۶۲	۸/۷۷۷	۰/۱۸۶	C11	رفتار برنامه‌ریزی شده
-۰/۸۰۵	۱۶/۹۳۴	۸/۸۷۵	۸/۰۵۹	C12	فردگرایی خودخواهانه
-۰/۳۰۵	۱۶/۵۴۰	۸/۴۲۳	۸/۱۱۷	C13	ماکیاولیسم
-۰/۰۹۶	۱۶/۱۱۸	۸/۱۰۷	۸/۰۱۱	C14	قدرت
-۰/۲۱۸	۵۵/۳۰۸	۷/۷۶۳	۷/۵۴۵	C15	نفوذ
۰/۶۳۷	۱۶/۱۲۲	۷/۷۴۳	۸/۳۷۹	C16	خودشیرینی، تملق، چالپوسی
-۰/۶۳۸	۵۵/۹۶۱	۸/۲۹۹	۷/۶۶۲	C17	اخلاق حرفه‌ای
-۰/۴۱۷	۱۴/۷۷۸	۷/۵۹۷	۷/۱۸۰	C18	نظام ارزشی / انتظار ارزشی
-۰/۶۹۰	۱۴/۶۰۲	۷/۶۴۶	۶/۹۵۶	C19	انگیزش شغلی

ادامه جدول ۵. الگوی روابط علی معیارهای اصلی

معیار	نام معیار	D	R	D+R	D-R
پاداش	C20	۶/۳۶۹	۷/۶۵۹	۱۴/۰۲۸	-۱/۲۹۰
پیشرفت	C21	۷/۳۰۵	۸/۲۷۴	۵۵/۵۷۹	-۰/۹۷۰
ارتقای شغلی	C22	۷/۹۱۳	۷/۴۸۵	۵۵/۳۹۹	۰/۴۲۸
وظایف شغلی	C23	۷/۲۱۱	۷/۷۶۱	۱۴/۹۷۲	-۰/۵۵۰
امنیت شغلی	C24	۸/۱۸۶	۷/۹۱۱	۱۶/۰۹۸	۰/۲۷۵
مزیت رقابتی	C25	۸/۳۲۶	۷/۸۱۶	۱۶/۱۴۱	۰/۱۱۰
عدالت سازمانی	C26	۰/۵۰۰	۷/۹۵۵	۱۶/۴۰۵	۰/۵۸۵
کنش	C27	۸/۱۸۰	۸/۴۷۱	۱۶/۶۱۱	-۰/۲۹۱

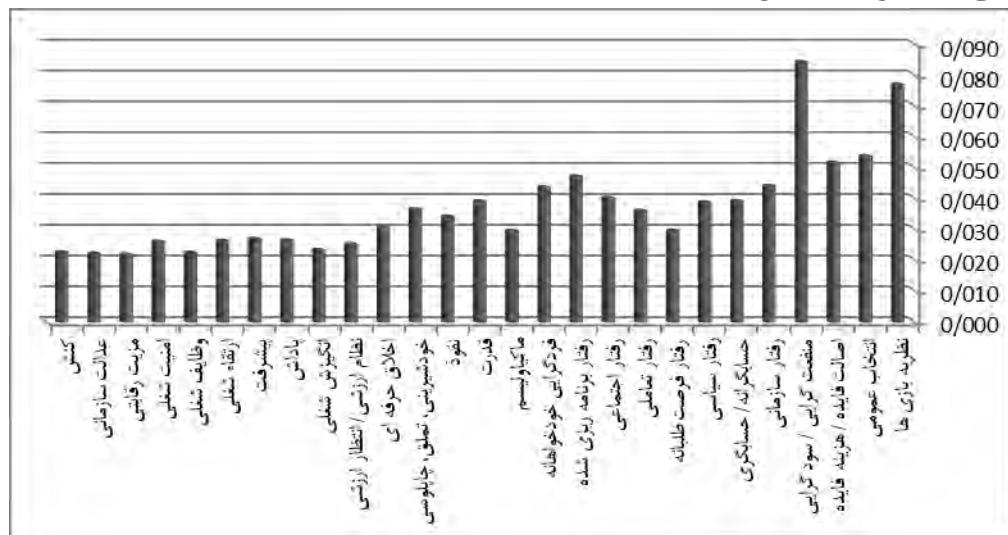
نمودار ۱. نمودار مختصات دکارتی برونو داد روشن دیمتل برای معیارها

Diagram 1. Cartesian Coordinate Diagram of the Output of the Dimtel Method for Criteria

عامل را نشان می‌دهد. به طور کلی اگر $D - R$ مثبت باشد، متغیر یک متغیر علی محاسبه می‌شود و اگر منفی باشد، معلوم محاسبه می‌شود. در این مدل معیار نظریه بازی‌ها، انتخاب عمومی، اصالت فایده / هزینه فایده، منفعت‌گرایی / سودگرایی، رفتار فرصت‌طلبانه، رفتار تعاملی، رفتار اجتماعی، خودشیرینی، تملق، چاپلوسی، ارتقاء شغلی، امنیت شغلی، مزیت رقابتی، عدالت سازمانی علی و معیار رفتار سازمانی، حسابگرانه / حسابگرایی، رفتار سیاسی، رفتار برنامه‌ریزی شده، فردگرایی خودخواهانه، ماقیاولیسم، قدرت، نفوذ، اخلاق حرفه‌ای، نظام ارزشی / انتظار ارزشی، انگیزش، شغلی، پاداش، پیشرفت، وظایف شغلی، کنش معلوم است.

در جدول فوق جمع عناصر هر سطر (D) نشانگر میزان تأثیرگذاری آن معیار بر دیگر معیارهای کنش حسابگرانه است. بر این اساس معیار رفتار فرست طلبانه از تأثیرگذاری بیشتری برخوردار است. جمع عناصر ستون (R) برای هر عامل نشانگر میزان تأثیرپذیری آن عامل از سایر عامل‌های کنش حسابگرانه است. بر این اساس معیار فردگرایی خودخواهانه از میزان تأثیرپذیری بیشتری در کنش حسابگرانه برخوردار است. بردار افقی ($D + R$), میزان تأثیر و تأثر عامل مورد نظر در اثربخشی کنش حسابگرانه است. به عبارت دیگر هرچه مقدار $D + R$ عاملی بیشتر باشد، آن عامل تعامل بیشتری با سایر عوامل سیستم دارد. بر این اساس رفتار فرست طلبانه از سایر معیارها بیشتر است. بردار عمودی ($D - R$), قدرت تأثیرگذاری هر

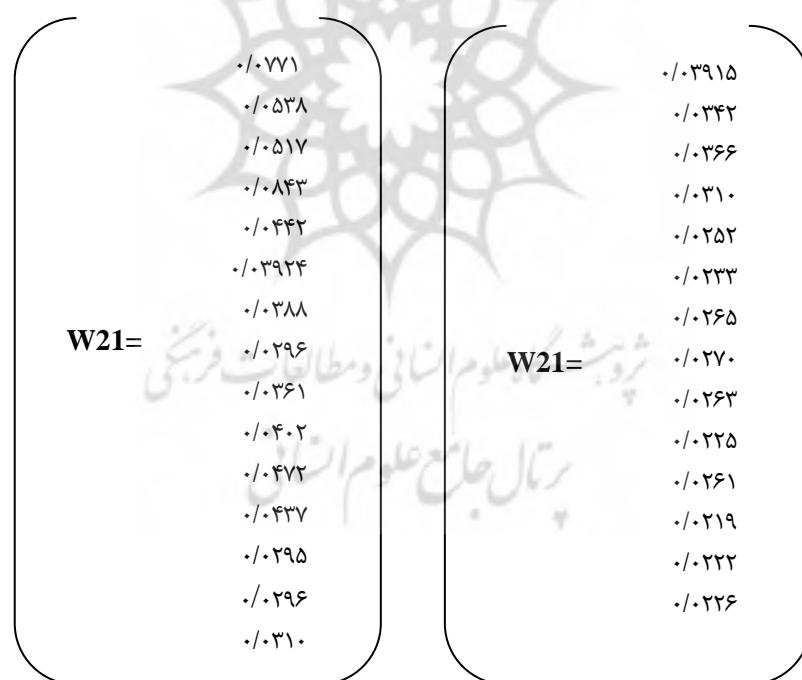
طراحی مدل فرایند تحلیل شبکه‌ای (ANP)

نمودار ۲. خروجی نرم‌افزار سوپر دسیژن برای اولویت‌بندی معیارهای اصلی

Diagram 2. The Output of the Super Decision Software for Prioritizing the Main Criteria

بردار ویژه اولویت معیارهای اصلی به صورت W21 خواهد بود.

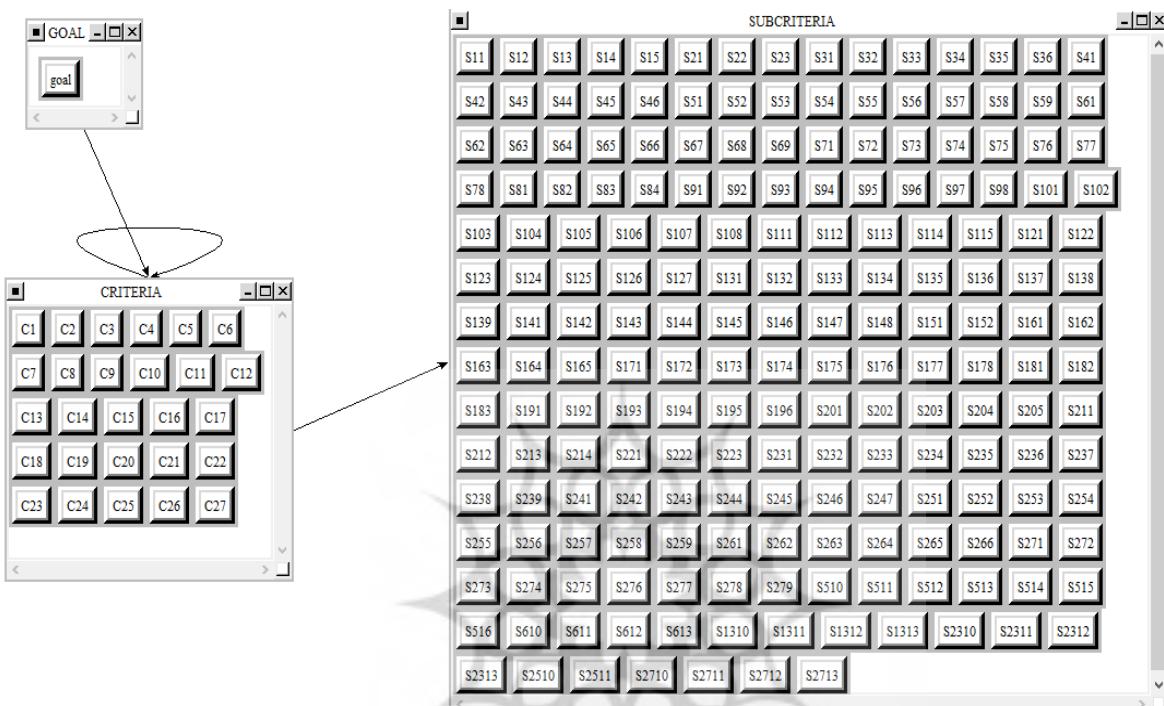

بنابراین می‌توان به مقایسه‌های انجام شده اعتماد کرد. در گام بعدی زیرمعیارهای کشن حسابگرانه به صورت زوجی مورد مقایسه قرار گرفته‌اند. در این گام نیز مقایسه‌های زوجی در بیستوهفتم مرحله (تعداد معیارها) صورت گرفته است. در هر مرحله زیرمعیارهای مربوط به هر معیار اصلی به صورت زوجی مورد مقایسه قرار گرفته است.

براساس بردار ویژه به دست آمده: معیار "منفعت‌گرایی / سودگرایی" با وزن نرمال شده ۰/۰۸۴۳ در اولویت اول، معیار "رقابت رفتار طلبانه" با وزن نرمال شده ۰/۰۲۹۶ در اولویت شانزدهم و معیار "مزیت رقابتی" با وزن نرمال شده ۰/۰۲۱۹ در اولویت آخر قرار دارد. نرخ ناسازگاری مقایسه‌های انجام شده در اولویت آخر قرار دارد. نرخ ناسازگاری مقایسه‌های انجام شده به دست آمده است که کوچک‌تر از ۰/۰۹۷ می‌باشد و

شماره معیار مرتبط شروع می‌شوند و بدین طریق نام‌گذاری شده‌اند، مثلاً S21 به معنی زیرمعیار اول معیار دوم می‌باشد. فلش روی معیارها نیز نشانه وجود روابط درونی میان معیارهای تحقیق می‌باشد.

سؤال اصلی: مدل مدیریت کنش حسابگرانه چگونه است؟ در این تحقیق نشان داده شد که هدف تحقیق، مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی با ۲۷ معیار در ارتباط است که هریک خود شامل تعدادی زیرمعیار می‌باشد، هریک از معیارها خود شامل زیرمعیارهایی می‌باشند، این زیرمعیارها با

شکل ۲. مدل نهایی مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران

Figure 2. The Final Model of Accounting Action Management in Iran's Government Organizations

نمادها در جدول زیر نمایش داده شده است.

در نهایت مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران به صورت شکل ۲ به دست آمد که هریک از

جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

Table 6. Display of Symbols of Criteria and Sub-Criteria of the Model and Their Ranking

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد زیرمعیار	زمینه
			S42	شبه لذت‌گرایی میل
			S43	سودگرایی آرمانی
			S41	عمل به سودگرایی لذت‌گرایانه
			S44	سودگرایی ترجیحی
			S45	سودگرایی عمل نگر
			S46	سودگرایی قاعده نگر
			S12	توجه به حداقل سازی حداقل‌ها
			S11	دستیابی به موقعیت‌های تعادلی چون محاسبه جمع صفر
			S13	چانهزنی
			S15	انجام بازی پویا و تصمیم‌گیری متوالی با در نظر گرفتن حرکت و پیامدهای بازی طرف مقابل
			S14	تلاض برای دستیابی به قرارداد عادلانه اجتماعی با پایداری، کارایی و منصفانه بودن

ادامه جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد زیرمعیار	نرمال
انتخاب عمومی	C2	.۰۰۵۳۸	S23	سیاست‌ورزی به عنوان مبادله
اصالت فایده	C3	.۰۰۵۱۷	S22	فردگرایی روش شناختی
هزینه / فایده	C11	.۰۰۴۷۲	S21	انتخاب عقلانی
رفتار برنامه‌ریزی شده	C5	.۰۰۴۴۲	S31	نتیجه گرایی، امکان محاسبه و محاسبات در ظاهر روش
رفتار سازمانی	C12	.۰۰۴۳۷	S32	برابری گرایی و پاییندی به شعارهای برابری گرایانه
فردگرایی خودخواهانه	C10	.۰۰۴۰۲	S33	اسان‌محوری
رفتار اجتماعی	C10	.۰۰۴۰۲	S35	فردگرایی
			S34	مادی‌گرایی در درک از انسان و سعادت او
			S36	садه‌انگاری ظاهري و ساده‌سازی مباحث اخلاقی
			S111	برنامه دنبال کننده مسیر
			S112	حیله گمراه‌کننده
			S113	کنترل رفتاری
			S114	واکنش براساس الزام
			S115	واکنش یادگیرنده
			S56	وظیفه‌شناسی متقابل
			S55	اعتماد به همکاران
			S54	اعتماد به سربرست
			S57	نوع دوستی متقابل
			S52	پاسخ به چالش‌ها و تقاضاهای محیط درونی
			S51	انطباق‌پذیری حسابگرانه با محیط
			S53	پاسخ به چالش‌ها و تقاضاهای محیط بیرونی
			S514	صبر، برداشت و شکیابی
			S513	هم ذات پنداری
			S58	جوانمردی
			S510	بی‌طرفی
			S516	وحدان گرایی
			S59	ترک شغل
			S515	از خود گذشتگی
			S511	سازگاری و انطباق با شرایط
			S512	احساس خوب از زندگی
			S124	رقابت داشتن با دیگران
			S123	حسابگری به نفع خود فرد
			S125	کمک نکردن به دیگران
			S127	کسب موقوفیت حتی به هزینه دیگران
			S126	تنها به سود و منفعت خود فکر کردن
			S121	میل به برآوردن منافع شخصی خود به هر طریق
			S122	علاقة پرشور و مبالغه‌آمیز به خود
			S108	امیدواری
			S103	کنترل وضعیت اجتماعی با پیام‌های غیرکلامی و زبان بدن
			S102	ارتباطات چهره به چهره با انتظارات زمینه‌ای
			S105	گرایش به رفتارهای مثبت
			S104	تشویق
			S107	خوش‌بینی

ادامه جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد معیار	زیرمعیار	نماد زیرمعیار	نرمال
حسابگرانه / حسابگری	C6	۰/۰۳۹۲۴	C14	قدرت	S106	تاب‌آوری
					S101	گفت‌و‌گو با انتظارات زمینه‌ای
					S66	خطای دسترسی به اطلاعات
					S67	خطای تأیید اطلاعات
					S61	انتخاب حسابگرانه
					S63	خشنودی متقابل
					S62	فشار
					S69	اثر هاله‌ای
					S68	خطای فرافقنی
					S64	رفتارهای متواضعانه
					S611	تصورات خوش‌بینانه
					S610	احساسات بازار
					S65	لنگر انداختن و تعدیل
					S613	خطای بدینی
رفتار سیاسی	C7	۰/۰۳۹۱۵	C16	خودشیرینی، تملق، چاپلوسی	S612	تئوری افسوس
					S143	قدرت پاداش
					S144	قدرت اجرار
					S148	قدرت تجربه
					S145	قدرت تخصص و مهارت
					S142	قدرت قانون
					S146	قدرت مرجحیت
					S141	قدرت مدیریت
					S147	قدرت اطلاعات
					S76	ائتلاف
					S77	مشروعیت بخشی
					S74	درخواست شخصی
					S71	متقادع‌سازی عقلایی و گفتمان
					S73	درخواست الهامی
رفتار تعاملی	C9	۰/۰۳۶۱	C16	خودشیرینی، تملق، چاپلوسی	S78	امر سیاسی
					S75	مبادله
					S72	مشاوره
					S161	داوطلب شدن
					S162	کمک به همکاران
					S163	کمک به مشتریان
					S165	تمجید بیش از حد
					S164	برانگیختن حس دلسوزی
					S93	عذرخواهی و رفع تنش با برنامه
					S94	رفع تنش با برخورد طنز و کنایه‌آمیز
					S95	تدذکر کلامی
					S91	عکس‌العمل متقابل نمادین
					S92	طرح ادعا یا پاسخ به انتقادها با جهت‌گیری
					S98	درک از موفقیت در فرآیند تعامل در جستجوی اطلاعات

ادامه جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد زیرمعیار	زیرمعیار	نرمال
				ارتباط از نوع اطلاع‌رسانی	.۰۰۱۱
			S96	ارتباط رقبه‌نی	.۰۰۸۶
			S97	ارائه خود از طریق علائم غیرکلامی و زبان بدن	.۰۰۳۵
			S151	ابlag نگرش‌ها	.۰۰۲۷۴
			S152	الگوپذیری	.۰۰۲۱۶
			S171	ارتقا و بهبود رفتار حرفه‌ای	.۰۰۲۰۷
			S172	روابط سالم و انسانی در محل کار	.۰۰۱۴
			S177	خودسازمان‌دهی	.۰۰۱۳۱
			S173	پشتکار و جدیت در کار	.۰۰۱۳۱
			S174	تصمیمات آگاهانه با جمجم آور اطلاعات دقیق	.۰۰۱۳
			S178	روح جمعی و مشارکت در کار	.۰۰۱۳
			S175	دلستگی و علاقه به کار	.۰۰۰۸۵
			S83	سوداگری در جهت کسب اهداف شخصی و سازمانی	.۰۰۱۱۱
			S84	انحراف در جهت کسب اهداف شخصی و سازمانی	.۰۰۱۰۶
			S82	پرخاشگری در جهت کسب اهداف شخصی و سازمانی	.۰۰۱۰۲
			S81	قرض ورزی	.۰۰۱۰۱
			S132	فریب‌کاری	.۰۰۴۲۵
			S1313	نقش بازی کردن	.۰۰۳۱۲
			S1310	کسب قدرت و شهرت	.۰۰۳۰۸
			S131	دروغ‌گویی و گرایش به نیزه‌نگ	.۰۰۲۷۵
			S1311	تحمیق دیگران	.۰۰۲۱۷
			S139	احترام به افراد صاحب ثروت	.۰۰۲۶۹
			S133	کنترل اوضاع به نفع خود	.۰۰۰۴۷
			S1312	محافظه‌کاری	.۰۰۲۷۱
			S137	تخربی شخصیت افراد	.۰۰۰۲۰۲
			S134	جاهطلبی	.۰۰۰۲۰۱
			S135	جعل شخصیت واقعی	.۰۰۰۱۸۸
			S138	به بردن گرفتن دیگران	.۰۰۰۱۷۷
			S136	تفقه‌افکنی	.۰۰۰۱۴۲
			S211	تلاش برای دست‌یابی به اهداف تبرگرا با تأکید بر یادگیری و ایجاد مهارت جدید	.۰۰۵۴۵
			S212	تلاش برای دست‌یابی به اهداف تبرگریز با تلاش برای درک تکلیف و تسلط یافتن	.۰۰۴۹۷
			S213	تلاش برای دست‌یابی به اهداف عمل‌گرا با به کارگیری راهبردهای ساده‌تر و سطحی‌تر از هوش	.۰۰۴۳۹
			S214	تلاش برای دست‌یابی به اهداف عمل گریز با تأکید بر عدم کسب برچسب‌های منفی	.۰۰۳۲۹
			S204	تلاش برای توسعه مسیر شغلی	.۰۰۰۹۰۵
			S205	قدرتانی لفظی	.۰۰۰۹۵۶
			S201	تلاش برای کسب اضافه حقوق	.۰۰۱۲۵
			S202	تلاش برای کسب ارتقاء	.۰۰۰۸۴
			S203	تلاش برای مشارکت در وظایف مطلوب	.۰۰۰۷۲
			S222	کسب شایستگی	.۰۰۰۴۲۹
			S223	تلاش برای ارتقای مشروعیت اجتماعی افراد	.۰۰۳۵۵

۰/۰۳۴۲ C15 نفوذ

۰/۰۳۱ C17 اخلاق حرفه‌ای

۰/۰۲۹۶ C8 رفتار فرصت‌طلبانه

۰/۰۲۹۵ C13 ماکیاولیسم

۰/۰۲۷ C21 پیشرفت

۰/۰۲۶۵ C20 پاداش

۰/۰۲۶۳ C22 ارتقای شغلی

ادامه جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد زیرمعیار	نماد	نرمال
			تلاش برای ارتقای اعتبار	S221	.۰۰۲۵۶
			رضایت فرد نسبت به شرایط محیطی	S243	.۰۰۴۱۳
			رضایت فرد نسبت به شرایط سازمانی نسبت به پرداخت و پاداش	S244	.۰۰۴۲۸
			عدم ادراک تهدید موقعیت شغلی	S245	.۰۰۳۵۲
امنیت شغلی	C24	.۰۲۶۱	تلاش برای کاهش سطح در هم تنیدگی و پیچیدگی شغلی	S246	.۰۰۳۳۵
			تمرکز بر شغل و عدم جابه‌جاگی	S247	.۰۰۱۹۲
			رضایت فرد نسبت به کار خود	S241	.۰۰۱۴۸
			رضایت فرد نسبت به شرایط فردی	S242	.۰۰۱۰۶
نظام ارزشی / انتظار ارزشی	C18	.۰۲۵۲	تقلا برای آزادی	S182	.۰۰۱۵۷
			تعريف و تبیین هنجارها	S181	.۰۰۱۴۹
			پشتیبانی	S183	.۰۰۱۴۴
			نان‌اور بودن	S192	.۰۰۵۳۵
انگیزش شغلی	C19	.۰۲۳۳	اشتغال ضرورت گرا	S193	.۰۰۴۱۹
			آینده‌نگری در پس انداز	S194	.۰۰۳۱
			تأمین و مشارکت در هزینه‌های پس انداز	S195	.۰۰۲۴
			بستر مند شدن الگوهای پس انداز و کنش‌های اقتصادی	S196	.۰۰۱۹
			اشتغال عملگرا	S191	.۰۰۱۵۹
			کنش سوءبرداشت	S274	.۰۰۴۲۲
			کنش اجرایی برنامه‌ریزی	S275	.۰۰۳۷۱
			کنش اجرایی عملکرد پیوسته	S277	.۰۰۲۷۵
			کنش اجرایی بازداری پاسخ	S276	.۰۰۲۵۷
			کنش اجرایی حافظه فعال	S279	.۰۰۲۴۹
			کنش اجرایی انعطاف پذیری ذهنی	S278	.۰۰۲۴۲
کنش	C27	.۰۲۲۶	کنش خلاق	S2712	.۰۰۲۲۸
			کنش عاطفی	S2713	.۰۰۲۲۶
			کنش منطقی	S2710	.۰۰۲۰۳
			کنش گفتاری	S2711	.۰۰۱۹
			کنش تغییر انبساطی و همگرا	S271	.۰۰۰۸۵
			کشن تغییر انقلابی و واگرا	S272	.۰۰۰۷۶
			کشن ادراک و تفاهمن	S273	.۰۰۰۷۷
			تقسیم و عمل به وظایف	S238	.۰۰۹۱۲
			تعهد	S237	.۰۰۵۷۷
			توانمندسازی	S2310	.۰۰۴۵۵
			هدایت و رهبری	S2311	.۰۰۴۵۴
			خودکارآمدی	S2312	.۰۰۳۱۲
			احترام به حقوق دیگران	S239	.۰۰۲۸۲
وظایف شغلی	C23	.۰۲۲۵	استقلال یافتن در امور	S231	.۰۰۲۶۴
			قانون پذیری و قانون‌گریزی	S232	.۰۰۲۵۳
			سخت‌کوشی و پشتکار	S2313	.۰۰۲۴۱
			رضایت به کنترل بیرونی	S233	.۰۰۱۹۷
			مشارکت‌پذیری	S234	.۰۰۱۴۴
			نظم‌پذیری	S235	.۰۰۱۴۴
			نقش‌پذیری	S236	.۰۰۱۰۵

ادامه جدول ۶. نمایش نمادهای معیارها و زیرمعیارهای مدل و رتبه‌بندی آن‌ها

معیار	نماد معیار	وزن معیار	نماد معیار	زیرمعیار	نماد
					نرمال
					۰/۰۰۰۸
	S261			مسئولیت‌پذیری در مقابل حجم، زمان و پاداش عادلانه	
	۰/۰۰۰۶			رفتار مهربان و با ملاحظه برای دریافت عدالت	
	S262			تصمیم‌گیری مدیران	
	۰/۰۰۰۸۷			احترام و عزت رفتار در مقابل عدالت تصمیم‌گیری مدیران	
	S263			برخورداری صادقانه در مقابل عدالت تصمیم‌گیری مدیران	
	۰/۰۰۱۳۸			داشتن توجهات کافی در مقابل عدالت تصمیم‌گیری مدیران	
	S264				
	۰/۰۰۰۹۷			مشارکت در تصمیم‌گیری	
	S265			عملکرد نسبی در جهت حفظ مشتری	
	۰/۰۰۱۰۵			رقابت مثبت	
	S255			عملکرد نسبی در جهت رشد فروش یا بهبود خدمات	
	۰/۰۰۰۷۳۹			دوست‌یابی مبتنی بر ملاک‌های شخصی	
	S252			عملکرد نسبی در جهت ترخ بازگشت سرمایه	
	۰/۰۰۰۷۳۲			عملکرد نسبی در جهت سودآوری	
	S256			کسب تجربیات مختلف به‌واسطه ارتباط با فردی دیگر	
	۰/۰۰۰۵۱			یادگیری به‌واسطه ارتباط با فردی دیگر	
	S251			عملکرد خلاقانه و نوآورانه	
	۰/۰۰۰۴۴۵			حرکت در جهت بهبود کیفیت خدمات	
	S258			بازرسی عملکرد سیستم رقیب	
	۰/۰۰۰۴۳۶				
	S257				
	۰/۰۰۰۳۱۷				
	S253				
	۰/۰۰۰۳۳۷				
	S254				
	۰/۰۰۰۲۴۳				
	S259				
	۰/۰۰۰۱۶۶				
	S2510				
	۰/۰۰۰۱۲				
	S2511				

موجود در سازمان خود و سازمان‌های پیرامونی حال چه سازمان‌های رقیب یا سازمان‌های متعدد را بشناسند و نقاط قوت و ضعف سازمان، فرصت‌ها و تهدیدهای آن را بشناسند و در موقعیت مناسب به بهترین طریق ممکن از خود واکنش نشان داده و موقعیت موجود را به سود سازمان مطبوع خود بچرخاند. در این صورت سبب پیشرفت سازمان خود شده و کاری را انجام داده که برای آن از سوی شرکت به کار گرفته شده است.

معیار "فردگرایی خودخواهانه" از بیشترین میزان تأثیرپذیری برخوردار است. بنابراین می‌توان گفت: رفتار فردگرایانه خودخواهانه، از آن جهت که باعث ترجیح منافع فردی به منافع گروهی می‌شود با ماهیت کار گروهی در سازمان‌ها ازجمله سازمان‌های دولتی مغایرت دارد. به همین لحاظ ازجمله نقاط ضعف مدیریتی به شمار می‌آید. چراکه مانع برای توسعه به حساب آمده و مانع مشارکت اجتماعی، تعاون و همکاری می‌شود در حالی که مشارکت و روحیه کار جمیع و گروهی به صورت یکی از مسائل تأثیرگذار بر توسعه به شمار می‌آید. لذا به کارگیری مدیران دارای مهارت‌های بین فردی و رفتاری مطلوب، به هم‌افزایی کارایی سازمان‌های دولتی کمک خواهد نمود. به طور کلی مدیران خودخواه و فردگرای آن قدر رایج هستند که جای شکی باقی نمی‌گذارد که عواقب خودخواهی مدیریتی می‌تواند برای سازمان گران تمام شود. این مسئله در صورتی که مدیر نسبت به

بحث و نتیجه‌گیری

براساس تکنیک دیمیتل معیار "رفتار فرستطلبانه" تأثیرگذارترین معیار در بین معیارها می‌باشد و با سایر معیارها بیشترین تعامل را دارد. بنابراین می‌توان گفت: فرستطلبانی یک رفتار شخصی است که می‌توان آن را یک رفتار مجاب‌کننده جهت به انجام رساندن اهداف شخص دانست. افراد با سطح فرستطلبانی بالا ممکن است رفتارهای پرخاشگرانه، سوداگر و منحرفی را بهمنظور کسب اهداف شخصی و سازمانی به کار گیرند. ایشان توجه‌های به اخلاقیات مرسوم ندارند و افرادی که درجه فرستطلانی آن‌ها بالاتر است در مقایسه با افرادی که درجه فرستطلانی آن‌ها کمتر است، بیشتر تمایل به دروغ گفتن، بازیچه قرار دادن افراد و پرداخت رشوه دارند. تمامی این موارد بر روند رشد سازمانی در سازمان‌های دولتی لطمہ وارد می‌کند. لذا به کارگیری مدیران درستکار و متعهد به رفاه کل کارکنان سازمان بهجای رفاه خوبیش، می‌تواند گامی مؤثر در راستای دست‌یابی به اهداف سازمانی باشد. همچنین در جریان ارتباطات بین مدیران سازمان‌های دولتی نیز در نظر گرفتن مسئله فوق، ضروری است. چراکه ارتباط با مدیران خودخواه و فرستطلبان، نتیجه مثبتی برای سازمان به همراه نخواهد داشت. از طرفی فرستطلانی جنبه‌های مثبتی نیز می‌تواند داشته باشد، بدین معنا که کارکنان موجود در سازمان‌های دولتی باید موقعیت‌شناس بوده و شرایط

براساس نتایج تکنیک ANP-DEMATEL، زیرمعیار "سیاست وزری به عنوان مبادله" در اولویت اول میان زیرمعیارها قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت: رفتار کارکنان در هر محیط کاری برگرفته از سیاست‌هایی است که مدیران آن سازمان برای پیشبرد اهداف سازمانی در پیش می‌گیرند. در واقع آنچه در یک سازمان مدیر را از افراد دیگر متمایز می‌سازد میزان تأثیرگذاری و مبادله رفتار او با کارکنان به منظور انجام وظایف و دستیابی به اهداف مطلوب آن سازمان است. لذا مدیرت سازمان‌های دولتی باید همواره رفتاری از خود نشان دهد که انتظار دارد کارکنان و سایر ذی‌نفعان از خود نشان دهند. به هر میزان مدیریت سازمان در کارها اهتمام داشته باشد و یا صداقت و درستکاری به خرج دهد، در قبال آن با رفتار مقابل کارکنان مواجه خواهد شد. به هر میزان که مدیران راجع به خود صحبت کنند تا زمانی که رفتار آن‌ها به گفته‌ها نزدیک نباشد، کسی را نمی‌توانند مقاعده سازند. این امر برای یک مدیر بدون تردید مشکل ساز خواهد بود، به این دلیل که عرصه مدیریت نیازمند این است که قدرت سیاست مبادله‌ای به کار گرفته شود تا هر آن چیزی را که به عنوان ایده‌آل‌ها قبول دارند، در رفتار خود پیاده کنند و به نوعی اجازه دهنند تا از طریق عملکرد خود شناخته شوند و از این طریق سایرین را نیز به انجام رفتار درست ترغیب نمایند.

براساس نتایج تکنیک ANP-DEMATEL، زیرمعیار "نتیجه گرایی، امکان محاسبه و محاسبات در ظاهر روش" در اولویت دوم قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت: به صورت معمول تمامی افراد من جمله کارکنان موجود در سازمان‌های دولتی برای تصمیم‌گیری و دستیابی به نتیجه مطلوب خود دست به محاسبه می‌زنند. حال واجب و مهم است که این محاسبات تنها در جهت مثبت و مناسب آن انجام گیرد. در جنبه مثبت، اجرای محاسبات معمول در تصمیم‌گیری به همراه توجه به محدودیتها از جمله تأثیر عوامل معنوی است. تصمیم‌گیری عادلانه به تأکید دیدگاه رشد بر عدالت اسلامی به جای برآری گرایی اشاره دارد. تصمیم‌گیری براساس احکام اسلامی نیز از حق دانستن این احکام و حق محوری رشد اسلامی نشأت گرفته است. بنابراین توجه به رشد اسلام و احکام آن در سازمان‌ها و یا حتی تمرکز بر اخلاق و جنبه‌های آن می‌تواند کارکنان را به سوی دستیابی به نتایج اخلاقی و هدف قرار دادن آن‌ها سوق دهد. به علاوه دو هدف مادی و معنوی، نشان‌دهنده توجه همه‌جانبه دیدگاه رشد اسلامی و تفاوت با یکسونگری فایده‌گرایانه است. ویژگی تصمیم‌گیری انسانی از اصالت جایگاه فرد، خانواده و اجتماع شکل گرفته است که البته سازمان به عنوان عرصه اصلی نظریه‌های مدیریت نیز به آن اضافه شده است. به علاوه سادگی

دیگران بی‌توجه باشد گران تمام خواهد شد چراکه کارکنان سازمان‌های دولتی برای مرتفع ساختن نیازهای برآورده نشده خودشان انگیزه دارند و نه الزاماً نیازهای مدیران. لذا وظایف مدیران در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، رهبری و کنترل، همگی نیازمند مشارکت با دیگران است تا به صورت مؤثری انجام پذیرد. به علاوه، همه افراد دارای نقاط قوت فردی هستند که می‌تواند تا حد زیادی برای حصول نتایج کارآمد و مؤثر کمک کند و مدیر به تنها یی از عهده موفقیت سازمان برخواهد آمد. لذا ضروری است به منظور همراه کردن سایر کارکنان و مدیران با خود در مسیر دستیابی به موفقیت، نیازها و باید و نبایدهای ایشان را نیز در نظر بگیرد و با توجه به نظرات جمعی تصمیم‌گیری و اقدام نماید و به حقوق سایرین نیز احترام بگذارد.

معیار "منفعت‌گرایی / سودگرایی" مهم‌ترین معیار در میان معیارها می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت: بنابر تعریف سودگرایی، اخلاقی‌ترین عمل، عملی است که «سودمندترین گزینه برای طرفین اثربخش» باشد، حتی اگر ذاتاً مضر و شر باشد. بنابراین اگر منفعت‌گرایی و سودگرایی با اخلاقیات همراه باشد می‌تواند برای سازمان‌های دولتی مفید باشد در غیر این صورت به انحطاط سازمانی می‌انجامد. به طور کلی منفعت‌گرایی به دلیل علاقه به لذت بدن و کاهش دردها اتفاق می‌افتد ولی در صورتی که در سازمان‌ها برای رسیدن به منافع و سود بیشتر، اصول اخلاقی زیر پا گذاشته شود؛ عدالت سازمانی از بین خواهد رفت و عوابق جبران‌ناپذیری را به همراه خواهد داشت. لذا لزوم رعایت انصاف و اخلاقیات در دستیابی به سود و منفعت بیشتر در سازمان‌ها احساس می‌گردد و لازم است با رشد فرهنگ‌سازمانی و استفاده از مدیران کارآمد و اخلاق مدار، ضمن دستیابی به سود بیشتر برای سازمان، سیاست‌هایی در نظر گرفته شود تا قواعد اخلاقی رعایت گردد. به طور کلی تفاوت‌هایی بین سازمان‌های دولتی و غیردولتی وجود دارد که می‌تواند تفاوت بین نوع مدیریت را به وجود آورد. مهم‌ترین این تفاوت‌ها آن است که یک شرکت یا سازمان غیردولتی عموماً سودگرا است و سازمان‌های دولتی مأموریت‌گرا هستند. اما در هر دو حالت؛ رفتار غیراخلاقی مدیریت سود می‌تواند عامل شکست اخلاقی در سازمان‌ها باشد. از جمله مشکلات ناشی از منفعت‌گرایی غیراخلاقی، رسوایی‌های مالی و از بین رفتن صداقت و درستکاری در سازمان‌هاست. همچنین مدیریت سود با تحصیلات افراد رابطه مستقیم دارد. بنابراین جهت دستیابی به منفعت و سود اخلاقی، توصیه می‌گردد ضمن استخدام مدیران تحصیل کرده در سازمان‌های دولتی، شرایط برای طی مراتب تحصیلات تكمیلی و ارتقای سطح علمی ایشان فراهم گردد.

دولتی توجه شود، در بیشتر سازمان‌ها رد پایی از فرصت‌طلبی حال چه به معنای مثبت و چه به معنای منفی آن دیده می‌شود، که مهم‌ترین کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی می‌باشد، فرصت‌طلبی مثبت سبب واکنش سریع و جا و کاملاً قانونی در موقعیت‌های مناسب به شرایط شده که موجب پیشرفت سازمان‌های دولتی می‌شود، ولی در حال حاضر بیشتر این مفهوم در جنبه منفی آن به کار می‌رود که تنها در جهت منفعت شخصی پیش می‌رود. فرصت‌طلبی‌های موجود در سازمان‌های دولتی هم به صورت مستقیم و هم به صورت غیرمستقیم به‌واسطه برداشتی صورت می‌پذیرد که از عاقبت خطاکاری‌های سازمانی و مسئولیت فردی افراد درزمنیه افسای خطاکاری‌های موجود در سازمان و نیز هزینه‌های مرتبه با افسای خطاکاری‌های موجود در سازمان می‌باشد. چنانچه محیط موجود در سازمان‌های دولتی ایران به صورتی عاری از خطا و اشتباه باشد که هیچ فردی به خود توان و جرأت اشتباه را ندهد و در صورت اطلاع‌رسانی خطاکاری‌ها، عواقب منفی برای فرد درستکار وجود نداشته باشد، فرصت‌طلبی در سازمان‌های دولتی کاهش می‌یابد. در این صورت اعتماد کارکنان به یکدیگر افزایش یافته و کار گروهی افزایش می‌یابد چنانکه نتایج کار گروهی بسیار اثربخش‌تر از کارهای فردی می‌باشد، چراکه هیچ جامعه‌ای را نمی‌توان بر پایه دنبال کردن نفع شخصی بنا نهاد. از این‌رو در سازمان‌های دولتی مذهب می‌تواند تضمین‌کننده انسجام اجتماعی باشد اما اگر مذهب در سازمان‌ها کمنگ شود این کارکرد بر عهده اخلاق و آیین فردی است، در سازمان‌ها باید مذهب نقش و کارکرد انسجام دهنده خود را حفظ نماید بدین معنی که کارکنان، مبتنی بر فرمان‌ها مذهبی معتقد بدان، خود را مقید به همکاری و تعامل متقابل بدانند و فردگرایی بر خواسته از منفعت‌طلبی شخصی را مذموم قلمداد می‌کنند.

پیشنهادهای پژوهش

در این مطالعه کوشش شده است تا تمامی ابعاد و زیرمعیارهای مرتبط با مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران مورد تحلیل قرار گیرد اما از آنجا که مطالعات میدانی بسیار اندکی در مجتمع آکادمیک به‌ویژه داخلی درزمنیه خاص کنش حسابگرانه در یک ارگان خاص که در اینجا سازمان‌های دولتی ایران مدنظر بوده، صورت گرفته است لذا پژوهشگران آتی می‌توانند با افزایش طیف مطالعات خود به بهبود مقیاس طراحی شده از طریق شناسایی و تعدل آیتم‌ها و عامل‌ها اقدام نمایند. زمینه‌های زیر جهت مورد کاوی و بهبود تحقیقات بعدی توصیه می‌شود:

تشخیص فعل درست از غلط، باعث ایجاد ویژگی چاکی در تصمیم‌گیری رشد محور شده است. بنابراین استفاده از مشاوران مناسب و در اختیار قرار دادن مشاوره از سوی افراد خبره موجود در سازمان‌ها، مدیران مسئول و افراد بالادست می‌تواند انجام محاسبات را برای کارکنان ساده‌تر کرده و سبب انجام کنش‌های معقول‌تر و منطقی‌تری از کارکنان در سازمان‌ها شود.

براساس نتایج تکنیک ANP-DEMATEL، زیرمعیار "توجه به حداکثرسازی حداقل‌ها" در اولویت سوم قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت: نبودن بعضی از توانایی‌های کلیدی در سازمان می‌تواند به عنوان یک ضعف در سازمان تلقی شود. آنچه در این میان حائز اهمیت است امکان تبدیل ضعف‌ها و حداقل‌ها به نقاط قوت و حداکثرهاست. لذا ضرورت دارد مدیران سازمان‌های دولتی با شناسایی کمبودها و ضعف‌های موجود، تمام منابع سازمانی را برای تقویت و به حداکثر رساندن این بخش‌ها به کار بندند. قبول شکست‌های کوچک و روپرور شدن با نتیجه این شکست‌ها، توانایی تجزیه و تحلیل آن‌ها و انتخاب شکستی با کمترین عواقب می‌تواند بهترین کنش موجود در موقع شکست باشد.

براساس نتایج تکنیک ANP-DEMATEL، زیرمعیار "وظیفه‌شناسی متقابل" در اولویت چهارم قرار دارد. بنابراین می‌توان گفت: در یک سازمان هریک از اجزا از جمله مدیران و کارکنان وظایفی در قالب هم دارند که قصور هریک از ایشان، موجب بروز اختلال در سازمان می‌شود. لذا لازم است علاوه‌بر به کارگیری مدیران وظیفه‌شناس در سازمان‌های دولتی، با ایجاد مشوق‌های مالی و غیرمالی، میزان وظیفه‌شناسی کارکنان را افزایش داد. ایجاد چنین جوی در سازمان‌های دولتی نیازمند این است که در درجه اول مدیریت و رهبر سازمان، نسبت به وظایف خود آشنایی کامل داشته باشد و با اجرای وظایف خود سایرین را نیز به وظیفه‌شناسی تغییب نماید. یکی دیگر از مواردی که به وظیفه‌شناسی متقابل در سازمان‌های دولتی، کمک می‌نماید، تدوین شرح وظایف هریک از واحدها از مدیریت گرفته تا کارکنان بخش‌های مختلف است. بدین ترتیب هر بخش می‌تواند با توجه به شناختی که نسبت به وظایف خود و وظایف متقابل سایر واحدها پیدا کرده است، عملکرد موفق‌تری در این خصوص داشته باشد. همچنین لازم است مدیران سازمان‌های دولتی به کارمندان خود کمک کنند به نگرش صحیحی از مفهوم عملکرد عالی دست یابند و سپس از ایشان انتظار عملکرد عالی داشته باشند و تلاش نمایند در وظیفه‌شناسی به الگوی عملی کارکنان خود تبدیل شوند و سپس به افراد وظیفه‌شناس پاداش دهند.

در حال حاضر اگر به کنش‌های حسابگرانه در سازمان‌های

هنگام دخیل بودن نظرات این افراد با نتایج تحقیق حاضر مقایسه شود.

۴. با توجه به شرایط کنونی مملکتی و وجود روابط سیاسی خاص با برخی کشورها، مقوله کنش حسابگرانه در سطح بین‌المللی مورد بررسی قرار گیرد.

سپاسگزاری

مقاله حاضر برگرفته از رساله دکتری تحت عنوان «ارائه مدل مدیریت کنش حسابگرانه در سازمان‌های دولتی ایران» می‌باشد و از جانب دکتر علی قربانی و جانب دکتر داوود کیاکجوری برای همراهی در طی مسیر نگارش رساله و تدوین مقاله تقدیر و تشکر می‌کنم.

۱. مقوله کنش حسابگرانه در سازمان‌هایی که چگونگی کنش نقش مهمی در آینده شغلی افراد و سازمان داردند، چون احزاب سیاسی، وزارت‌خانه‌های مختلف علی‌الخصوص وزارت امور خارجه، مجلس شورای اسلامی و ... مورد بررسی قرار گیرد و نتایج با یکدیگر مقایسه شود.

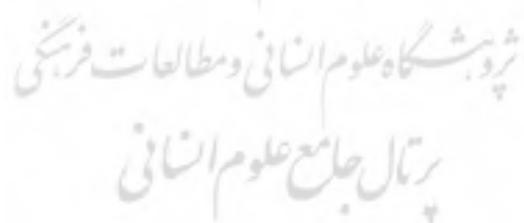
۲. چگونگی کنش‌های حسابگرانه و اولویت‌های مهم در کنش‌های حسابگرانه در سایر اصناف کشور چون صنف بازار، فرهنگی اعم از استادان دانشگاه و معلمان، سیاستمداران، روزنامه‌نگاران و ... مورد بررسی قرار گیرد و نتایج آن‌ها با یکدیگر مقایسه شود.

۳. پیشنهاد می‌شود مقوله کنش حسابگرانه با نظر خبرگان سیاسی و نمایندگان مجلس و یا با در نظر گرفتن خبرگان علمی و آکادمیک انجام شود و نتایج تحقیق انجام شده در

Reference

- Abdolahi, B., Rangriz, H., Abbasian, H., & Rahmani, F. (2020). The themes extracted from the career development of the staff according to diverse career orientations: a qualitative study through inductive content analysis. *Journal of Psychological Science (JPS)*, 19(90), 687-697. (In Persian)
- Ahmadi, E., Iranban, J., & Ahmadi, N. (2012). Explaining the Relationship between the Use of Information Technology and Entrepreneurship, and the Job Achievement of Bastak Secondary School Staff. *Quarterly Journal of Leadership and Educational Management*, 19, 9- 26. (In Persian)
- Arabiun, A., Mobini Dehkordi, A., & Selajgeh, N. (2019). Conceptualization of Entrepreneurial Action. *Entrepreneurship Development*, 12(2), 241-260. (In Persian)
- Azb Daftar, A., & Rajabi Farjad, H. (2019). The impact of good governance on organizational health considering the mediating role of political behavior. *Public management perspective*, 10(1), 141-169. (In Persian)
- Bagheri Qajari, M., Salehi, M., & Taghavai Yazdi, M. (2021). Investigating the Mental Imaging Management Behaviors Based on Situational and Personal Predictors. *Public Organizations Management*, 9(2), 47-60. (In Persian)
- Damghanian, H., & Yazdani Ziarat, M. (2016). Situational and personal predictors of mental imagery management behaviors in the organization. *Quarterly Journal of Management Studies (Improvement and Transformation)*, 25(80), 27-46, (In Persian)
- Darabi, A., & Razavi, A. H. (2018). Investigating the Impact of New Management Methods on Improving Organizational Behavior, *2nd International Conference on Management and Development Culture*, <https://civilica.com/doc/459837/> (In Persian)
- DeCenzo, D. A., Robbins, S. P., & Verhulst, S. L. (2016). *Fundamentals of human resource management*. John Wiley & Sons.
- Elham, Gh. H., & Danesh Nari, H. R.. (2014). A Reflection on the Theory of Accounting Selection, Foundations and Realm. *Studies in Transformation in the Humanities*, 2(1), 5-26. (In Persian)
- Ghaffari, R., Ahmadi, M., & Rostamnia, Y. (2018). Dorou organization, the fruit of undesirable organizational culture: Machiavelli managers' behavioral archetype and purposeful self-image. *Quarterly journal of organizational behavior studies*, 7(4), 139-163. (In Persian)
- Ghorbani, A., & Abdi, J. (2019). Designing a Saving Action Model: Preliminary, Future, and Action and Reaction Strategies Case Study: Governmental Organizations in Ilam Province, *Public Management Research*, 11(42), 103-125. (In Persian)
- Habibi, A., Izdiar, S., & Sarafrazi, A. (2015). *Decision making several fuzzy criteria*. Gile inscription. Tehran. (In Persian)

- Hassanzadeh, Z., Afjahi, S. A., Faghihi, A., & Alam Tabriz, A. (2018). Desirable Behaviors of Managers and Leaders in Implementation of Employee Performance Management in Public Organizations, *Quarterly Journal of Organizational Behavior Studies*, 7(3), 113-47. (In Persian)
- Holstie, L.R. (2017). *Content analysis in social sciences and humanities*, fourth edition, translated by Nader Salarzadeh, A. Tehran: Allameh Tabatabaei University Press.
- Mehrgan, M.R. (2012). *Advanced Operational Research*. Academic Book: Tehran.
- Qudsipour, S. H. (1387). *Discussions in multi-criteria decision making*. Amir Kabir University Publications, fifth edition.
- Richie, Y.G. (2011). *Politics of Sycophancy*. Attribution Non-commercial.
- Robbins, S. P., & Judge, T. (2016). *Organizational Behavior*. London: Pearson International Edition.
- Rodrigues, R., Butler, C.L., & Guest, D. (2019). Antecedents of Protean and Boundaryless Career Orientations: the Role of Core Self- Evaluations, Perceived Employability and Social Capital. *Journal of Vocational Behavior*, 110, 1-11.
- Sezer, O., Prinsloo, E., Brooks, A., & Norton, M. I. (2019). Backhanded compliments: How negative comparisons undermine flattery. Available at SSRN 3439774.
- Spoorthi, G.V.N. (2020). Different impression Management Techniques used in organizational setting. *Journal of critical reviews*, 7(13), 1430-1435.
- Taghizadeh, H., Soltani, A., Manzari Tavakoli, H., & Zeinaddiny, M. Z. (2017). The Structural Model of the Role of Executive Functions in Learning Performance of Students with Specific Learning Disabilities. *J Child Ment Health*, 4(2), 25-36. (In Persian)
- Vahedi, M. (2021). Investigating the Effect of Spiritual Intelligence on Stagnation in the career Development of Human Capital with the Moderating Role of Organizational Climate in Payame Noor University of East Azerbaijan Province. *Public Organizations Management*, 9(1), 11-28. (In Persian)
- Wilson, G., & Shpall, S. (2016). Action. The Stanford encyclopedia of philosophy. (Winter 2016 Edition), Edward N. Zalta (ed.)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی